

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2015 рік. Цей переклад було здійснено за підтримки Фондації з прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є обов'язковим для Суду. Для подальшої інформації дивіться повні примітки щодо авторських прав у кінці цього документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2015. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2015. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційне повідомлення з юриспруденції Суду № 183
Березень 2015 року

Y.Y. проти Туреччини - 14793/08

Рішення від 10.3.2015 [Секція II]

Стаття 8

Стаття 8-1

Повага до приватного життя

Операція зі зміни статі, поставлена в залежність від втрати зацікавленою особою репродуктивної здатності: *порушення*

Факти – Заявник, Y.Y., на момент подання заяви офіційно був записаний до реєстру громадянського стану як особа жіночої статі. Як він стверджує, ще в дитинстві він відчув свою приналежність до чоловічої статі, що суперечило його анатомічній статі. Тому він просив про дозвіл на операцію зі зміни статі, але у 2006 році його прохання було відхилене на тій єдиній підставі, що він не є остаточно неспроможним для репродукції. Національні суди ґрунтували своє рішення на статті 40 Цивільного кодексу.

Зрештою у 2013 році заявник отримав необхідний дозвіл, тобто більше ніж через п'ять років і сім місяців після залишення першого клопотання без задоволення. Національні суди задовольнили його клопотання не встановлюючи, чи він є неспроможним для репродукції.

Право – Стаття 8 : Можливість для транссексуалів вдатись до лікування зі зміни статі існує у багатьох європейських державах, як і правове визнання їхньої нової статевої ідентичності. Деякі держави обумовлюють правове визнання нової статі переважно хірургічним втручанням зі зміни статі і/або репродуктивною неспроможністю. У деяких державах безпліддя або стерильність оцінюються після медичної або хірургічної процедури зі зміни статі.

У даній справі репродуктивна неспроможність є вимогою, яка має бути задоволена попередньо до процесу зміни статі, зумовлюючи, таким чином, доступ заявника до хірургічної зміни статі. Дійсно, національні суди відмовили йому у дозволі, необхідному для фізичної зміни, якої він бажав, саме на цій підставі. Тоді як заявник вже протягом багатьох років був залучений до процесу зміни статі як шляхом психологічного нагляду, так і через чоловічу соціальну поведінку.

Суд не розуміє, чому нездатність до репродукції у особи, яка бажає вдатись до зміни статі, має бути встановлена ще до того, як розпочнеться фізичний процес зі зміни статі.

Захищаючи відповідність до закону відмови, якою внутрішні суди відповіли на клопотання заявника через його репродуктивну здатність, Уряд стверджує, що ані оспорюване законодавство, ані умови його імплементації не вимагають, аби заявник попередньо вдався до медичних процедур зі стерилізації або гормональної терапії. Суд не розуміє, як у інший спосіб, аніж вдатись до операції зі стерилізації, заявник міг виконати вимогу щодо остаточного безпліддя, оскільки з біологічної точки зору він має репродуктивну здатність.

У кожному випадку, Суд не вважає за необхідне висловлюватись щодо питання про дійсну доступність для заявника медичного лікування, яке дозволило би йому виконати цю вимогу. За будь-яких умов Суд вважає, що необхідна повага до фізичної недоторканості особи суперечить тому, щоб він мав вдатись до такого виду лікування.

Зрештою, з огляду на обставини даної справи і на формулювання скарги заявника, Суд вважає достатнім констатувати, що зацікавлена особа оскаржувала як у внутрішніх судах, так і в Суді згадку в законі про остаточну нездатність до репродукції як попередню вимогу для дозволу на зміну статі.

Суд також вважає, що ця вимога жодним чином не виглядає необхідною з огляду на аргументи, наведені Урядом для виправдання регулювань операцій зі зміни статі. Тому навіть припускаючи, що відмова у задоволенні першого клопотання заявника про отримання дозволу на доступ до операції зі зміни статі спиралась на правомірні мотиви, Суд вважає, що її не можна вважати такою, що ґрунтується на достатньому мотивуванні. Спричинене нею втручання у право заявника на повагу до приватного життя не можна, таким чином, вважати «необхідним» у демократичному суспільстві.

Зміна позиції суду, який у травні 2013 року надав заявнику дозвіл на доступ до операції зі зміни статі попри наявність медичних висновків, відповідно до яких він не втратив репродуктивну здатність, тільки підтверджує цей висновок.

Тому позбавляючи заявника протягом багатьох років можливості доступу до такої операції, держава знехтувала його правом на повагу до приватного життя.

Висновок: порушення (одноголосно).

Стаття 41 : 7 500 EUR на відшкодування моральної шкоди.

(Дана справа стосується сумісності зі статтею 8 умов, які має виконати особа, котра бажає змінити стать. Щодо попередніх справ, у яких Суд мав встановити, чи обмеження, накладені на прооперованих транссексуалів у здійсненні їхніх прав за статтею 8, були виправданими, див., наприклад, *Christine Goodwin проти Сполученого Королівства* [ВП], 28957/95, 11 липня 2002 року, [Інформаційне повідомлення 44](#) ; *Van Kück проти Німеччини*, 35968/97, 12 червня 2003 року, [Інформаційне повідомлення 54](#) ; і *Hämäläinen проти Фінляндії* [ВП], 37359/09, 16 липня 2014 року, [Інформаційне повідомлення 176](#).)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2015 рік.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська і французька. Цей переклад було здійснено за підтримки Фундації з прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є обов'язковим для Суду, і Суд не несе жодної відповідальності за його якість. Його можна завантажити із бази даних юриспруденції Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-якої іншої бази даних, котрим Суд передав його. Його можна відтворювати з некомерційною метою, за умови цитування повної назви справи, наведеної примітки щодо авторських прав і посилання на Фундацію з прав людини. Якщо є намір використати будь-яку частину перекладу з комерційною метою, звертайтеся, будь ласка, за адресою publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2015.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2015.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int